

Voortgang uitvoeringsprogramma's milieu 2020

EVALUATIE 2020 PER THEMA UITVOERINGSPROGRAMMA'S KLIMAAT, BODEM EN LUCHT/GELUID/EXTERNE VEILIGHEID

De uitvoeringsprogramma's klimaat, bodem en lucht/externe veiligheid/geluid bevatten vele projecten, waar samen met de partners uit de stad aan wordt gewerkt. Hiervan wordt jaarlijks een evaluatie gemaakt, mede op verzoek van de gemeenteraad van Breda. Onderstaand is per thema de evaluatie 2019 opgenomen en is enige doorkijk t.a.v. het vervolg gegeven. In de bijlage is per project via een stoplichtenschema met korte toelichting de evaluatie opgenomen. Hiernaast is er een toelichting per thema gegeven.

1. UITVOERINGSPROGRAMMA KLIMAAT

Doelstelling van het uitvoeringsprogramma klimaat is een CO₂-neutraal Breda in 2044. Daarnaast wordt duurzaamheid bevordert en wordt er op stedelijk niveau naar een gezonde en klimaatbestendige leefomgeving toegewerkt. Dit gebeurt in samenwerking met partners uit de stad, dit is hiervoor essentieel.

1.1 SCHONE EN ZUINIGE MOBILITEIT

Mobiliteit heeft een grote impact op het milieu. Het verkeer in en rondom Breda zal de komende tijd blijven toenemen. Om het milieu zo min mogelijk te belasten zal deze groei zo veel mogelijk moeten worden opgevangen met duurzame mobiliteit.

1.1.1 Waterstof afleverpunt

Samen met (private) stakeholders wordt er gewerkt aan de realisatie van een H₂ tankstation. Hiervoor is in 2016 o.a. een Interreg subsidie toegekend. In 2019 is vergunning verleend voor een locatie aan het Minervum. Naar verwachting is het station half 2021 gerealiseerd.

Dit heeft raakvlakken met H₂ vuilnisauto's. In 2021 kan Breda beschikken over twee H₂ vuilnisauto's, ook hiervoor is een subsidie toegekend in 2018.

1.1.3 Aanpak Smart mobility

Smart Mobility gaat met name over het onderzoeken en implementeren van vernieuwingen op het gebied van mobiliteit. Landelijk en internationaal is een trend te zien waarbij in de openbare ruimte steeds meer deelmobiliteit wordt aangeboden, zoals deelsteps. Een interessante ontwikkeling die mogelijk leidt tot verandering van het mobiliteitsgedrag. Maar dit levert ook uitdagingen op. Hoe zorgen we er voor dat de openbare ruimte wel toegankelijk blijft? En zijn deze stepjes wel echt zo duurzaam? Daarom hebben we in 2019 besloten onderzoek te starten naar de nieuwe vormen van deelmobiliteit in de openbare ruimte. En naar of en wat we moeten doen om dit tot een succes te maken. In 2020 zijn deze resultaten verwerkt in onder andere de mobiliteitsvisie.

1.2 DUURZAME ENERGIEPRODUCTIE

1.2.1 Solar Atlas

Solarscan is een online tool waarmee inwoners van Breda kunnen zien in hoeverre hun dak geschikt is voor zon PV en/of een groen dak. In 2020 hebben 1004 unieke bezoekers gebruik gemaakt van de solarscan. Het totale aantal bezoekers was 1363.

1.2.2 Smart energy Link (SEL)

Plan van aanpak is in 2020 Q2 opgesteld. Omgevingsvergunning voor Truck Parking is verleend Q4, stimulering duurzame energieproductie (SDE) is aangevraagd Q4. De Truck Parking, Technique Solaire en gemeente werken een opstalrecht verder uit. Subsidie SEL zal in Q3 voor beoogde bedrijven Technique Solaire, Truck Parking en mogelijk Hezelaer beschikbaar worden gesteld. Europese autoriteit in het kader van Interreg zal nog wel akkoord moeten gaan.

De subsidie loopt nog twee jaar door. Het doel is om op Hazeldonk zonne-energie te maximaliseren en windturbines, batterijen smart te verbinden. Er zijn nog 6 SDE trajecten in uitvoering. In 2020 is de aanpak zwakke daken verder in gang gezet. Interreg heeft nog om een verdiepingsonderzoek voorgesteld die aangeeft hoe alle initiatieven maximaal kunnen renderen.

1.2.3 Overige warmte

In 2020 heeft pilotproject warmtenet Havenkwartier een vervolg gekregen om de ontwikkeling zoveel mogelijk CO₂ neutraal te laten plaats vinden. We onderzoeken samen met de ontwikkelaars en Brabantse Delta de mogelijkheid van een collectief

warmtenet doormiddel van WKO met aquathermie. De voorraad en potentie van de bodem voor het gebied zijn in een masterplan bodemenergie nader onderzocht. De haalbaarheid van het collectieve warmtenet wordt in 2021 nader onderzocht.

1.2.4 Geothermie (Amer+Greendeal)

In 2012 en 2014 is er (Brabant breed) onderzoek gedaan naar de geothermische potentie in de Trias-aardlaag gelegen ten noordoosten van Breda. Gebleken is dat er weliswaar sprake is van geothermische potentie, maar dat door de ondiepe(re) ligging de warmte beperkt is.

In 2017 is er aanvullend onderzoek in de Bredase ondergrond, o.a. naar de dieper gelegen Carbonische aardlagen. Geconstateerd is dat aanvullend onderzoek nodig is.

Ook in het kader van de Regionale Energie Strategie West Brabant en de verduurzaming van het Amerwarmtenet wordt er gekeken naar geothermie als een potentiële warmtebron in de transitie naar een aardgasvrije samenleving.

Nader onderzoek is noodzakelijk; zeker voor wat betreft de zgn. blinde vlekken waarvoor slechts beperkte gegevens beschikbaar zijn. Eind 2020 is Energie Beheer Nederland (EBN) met de voorbereidingen gestart voor dit nader onderzoek voor de regio West Brabant; in 2021 de uitvoering. Dit nader onderzoek omvat een zgn. seismische campagne en het her bewerken van bestaande data met de nieuwste technieken.

Daarnaast is er in 2020 een provinciale potentiekaart geothermie opgeleverd.

1.2.5 Strategisch cluster windenergie

Het provinciaal inpassingsplan Wind A16 (PIP) is op 28 september 2018 vastgesteld door Provinciale Staten. Er zijn vergunningen verstrekt voor 28 windmolens in de A16 zone tussen de Belgische grens en het Hollandsch Diep, waaronder 7 windmolens op Bredaas grondgebied (nabij Waterzuivering Nieuwveer, verkeersknooppunt Galder en Hazeldonk). De beroepsprocedure voor zowel het PIP als de vergunningen is afgerond. Op 22 juli 2020 was er een tussenuitspraak, na een herstelbesluit van Provinciale Staten van 11 september 2020 heeft de Raad van Staten definitief een positieve uitspraak gedaan voor Wind A16. Dit betekent dat de bouw van de windmolens langs de A16 door gaat. Daarmee is er sprake van een onherroepelijk inpassingsplan en zijn ook de vergunningen onherroepelijk geworden. De verwachting is dat de voorbereiding op de bouw van de molens start in 2021.

Voor de uitvoering van lokale participatie heeft de gemeente Breda een samenwerkingsovereenkomst gesloten met het Energiefonds Brabant. De afspraken over lokale participatie uit de green deal Wind A16 zijn in private overeenkomsten met ontwikkelaars vastgelegd voordat de vergunningen waren verstrekt. Er is een werkeenhed "Energie A16" opgericht om de energietransitie in de A16 zone te versnellen. In dit informele samenwerkingsverband werken de volgende partijen samen: vertegenwoordigers van de A16 wijk- en dorpsraden (Haagse Beemden, Prinsenbeek, Princenhage en Buitengebied zuid-west), energietransitie-stichtingen (Drimmelen, Moerdijk en Zundert), de A16 gemeenten (Breda, Drimmelen, Moerdijk en Zundert), de Provincie en het Energiefonds Brabant.

De kaders voor de "burenregeling A16 zone" zijn door de stuurgroep Wind A16 vastgesteld. Bewoners op ca. 160 adressen in de directe omgeving van de windmolens krijgen in 2019 een privaat aanbod in de vorm van een woning gebonden budget voor een energiescan, maatwerkadvies en de uitvoering van energiemaatregelen. In 2019 hebben de bewonersbijeenskomsten plaats gevonden voor de bewoners die het betreft. De regeling is goed ontvangen. Inmiddels is er een selectie gemaakt van 13 woningen die vooruitlopend op de uitspraak van de Raad van State al starten met het verduurzamen van hun woning binnen de burenenregeling. De pilot van de 13 woningen is in 2020 gestart en in uitvoering.

Daarnaast is 25% van de windmolens in lokaal eigendom, waarvan de winst ten goede komt aan nieuwe energieprojecten van de lokale gemeenschap. In 2019 zijn vanuit de wijk- en dorpsraden concept lokale energie agenda's opgesteld. Deze LEA's geven aan hoe de betreffende wijken en dorpen verder verduurzaamd kunnen worden. Deze LEA van Breda is op 10 juli 2020 aangeboden aan Wethouder Bos. Inmiddels is gestart met het project "Slimme stappen" vanuit dit project worden de projecten uit het 25% aandeel van de molens de LEA's gestart.

Daarnaast is in 2020 ook een financiële werkgroep gestart waarbij de mogelijkheden voor financiële participatie in de vorm van crowdfunding zijn onderzocht. In 2021 zal dit verder worden opgetuigd om middelen naar voor te halen om projecten op te starten

Op deze wijze is een unieke vorm van samenwerking vormgegeven en bovenwettelijk geborgd met alle private ontwikkelaars van windmolens in de A16 zone.

1.2.6 Biseps

Subsidietermijn liep in 2020 af maar is verlengd door Covid en wordt begin in 2021 Q1 financieel afgerond.

Er is een greendeal bedrijven gesloten en stichting Breda energie is opgericht. De stichting heeft tot doel het besparen en opwekken van energie bij bedrijven. Er zijn vanuit dit project een aantal deelprojecten opgestart zoals:

- Individueel opwekken, voor 11 daken is door de Stichting-Breda Energie SDE (voor grote ondernemingen) aangevraagd (Hazeldonk, Steenakker en 3-BO);
- Projecten:
 1. 4e en 5e windturbine en smart grid (Hazeldonk) (onderzoek en aanpak wordt vervolgd in Europees project SEL);
 2. Lichte zonnepanelen op daken die niet stevig genoeg zijn (Hazeldonk) (onderzoek en aanpak wordt vervolgd in Europees project SEL);
 3. VVE Charles Petit Weg (all electric);
 4. Onderzoek naar 3 windturbines Hoogeind (3-BO);
 5. Verkoop lokaal opgewekte duurzame energie met certificaten in Breda (waaronder ook Bavelse Berg);
 6. Waterstofverkooppunt op bedrijventerrein (3-BO);
 7. Electriche deelauto's op 3-BO;
 8. Onderzoek naar gelijkstroomnetwerk (3-BO) (gaat over in Europees project LEC sea);
 9. Onderzoek naar warmtenetwerk (3-BO) (gaat over in Europees project LEC sea).

De tool om verbruiksprofielen per bedrijventerrein te bekijken is vertraagd. De subsidietermijn is verlengd. Uiterlijke oplevering tool is Q1 2021.

1.2.7 Amer Warmteregio

In januari 2018 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten over verduurzaming van de Amerwarmteregio, voor een periode van 3 jaar.

Dit programma is in 2018 opgezet langs vier programmasporen met concrete doelstellingen en projecten waaraan in verschillende samenstellingen is samengewerkt.

In de volgende figuur zijn de vier sporen samengevat en van de belangrijkste projectinitiatieven voorzien (bron: werkplan

2018).

<p>Verduurzamen centrale warmte opwek</p> <p><i>Verduurzaming van de centrale warmte bron om de tijd tot aan warmtelevering uit decentrale duurzame bronnen te overbruggen</i></p>	<p>Ontwikkelen decentrale warmte opwek</p> <p><i>In 2025 moet 30MW warmte uit decentrale bronnen komen, in 2038 is dit 74MW. Uiteindelijk moeten decentrale bronnen een centrale bron overbodig maken</i></p>	<p>Verbeteren net efficiëntie</p> <p><i>Verhogen van de net-efficiëntie doormiddel van buffering, temperatuurverlaging en verhelpen warmtelekken</i></p>	<p>Creëren draagvlak</p> <p><i>Inzet van participatiemodellen om het draagvlak voor duurzame Amerwarmte onder inwoners van de Amer-regio te vergroten</i></p>
---	--	---	--

Producte

Keuze centrale warmtebron	Aanpak decentrale bronnen	Aanpak verbeteren net-efficiëntie	Strategie draagvlak creatie
----------------------------------	----------------------------------	--	------------------------------------

Projecten

Ontwikkelen meestook biomassa op Amercentrale	Ontwikkeling geothermie (4 bronnen t/m 2024)	Ontwikkelen buffercapaciteit	Onderzoek naar participatiemodellen
Ontwikkelen koppeling Amernet met restwarmte uit Moerdijk	Onderzoeken mogelijkheden CO2 levering tuinders	Ombouw vastgoed naar LT en MT	Rapportage EOR en CO2 uitstoot van het Amernet
Ontwikkelen back-up met eigen BMC met warmte als primair product	Ontsluiten warmte Moerdijk complex; EnergywebXL	Verlagen nettemperatuur (1 °C/jaar)	Creëren van Experimenteeruimte voor tariefdifferentiatie
	Ontwikkelen kleinschalige biomassa centrale	Uitbreiding Amernet, creëren gasloze wijken	
	Inventariseren/aansluiten van restwarmte bedrijven binnen Amer regio	Verhelpen warmtelekken	
	Ontwikkelen biomassa installaties	Verlagen temperaturen: pilot Reeshof	
	Ontwikkeling zonneweide		

Het doelbereik van het programma eind 2020 als volgt worden samengevat:

- Doelstellingen 2024 zijn nog binnen bereik.
- Verduurzamen centrale bron (van kolen naar biomassa) op schema: 80% biomassa in 2020.
- EZK kiest voor aanlanding WoZ niet voor Geertruidenberg maar voor Borssele ? voortzetten initiatief ontwikkelen H2-hub Geertruidenberg/Moerdijk (2e aanlanding kansrijk).
- Decentrale bron-initiatieven: BMC Plukmade, Restwarmte Agristo/Eneco (Tilburg), Geothermie Plukmade, Zonneweide Breda-Noord) – realisatie 30MWth in 2024 is nog binnen bereik.
- Bestuurlijk-juridische en financiële belemmeringen realisatie eerste decentrale duurzame bronnen (stikstofregulering, missing money) scherper in beeld en vertaald in lobby naar rijk.
- Ringleiding warmtenet Breda fase 1 in uitvoering.
- Driehoekoverleg (verbeteren net-efficiency) resulteert in: meer transparantie en vertrouwen, overeenstemming over aanpak 4 startmotorprojecten;
 - gerichte lobby naar BZK/EZK met partners in andere regio's, VNG en Aedes; gezamenlijke communicatiestrategie en
 - aanpak; initiatief tot formeren stakeholdergroep t.b.v. communicatie en ontwikkelen draagvlak.

Onderling aanvullende afstemming en informatie-uitwisseling met RE(K)Sen HvBr en WBr.

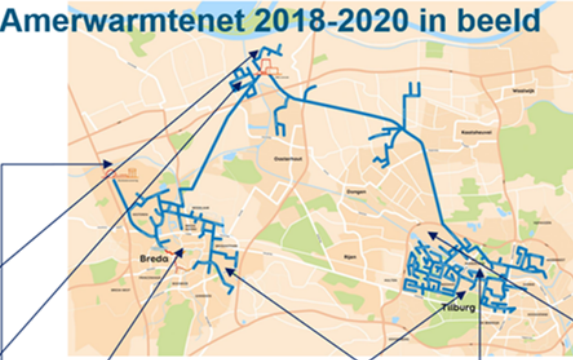
Verduurzamen Amerwarmtenet 2018-2020 in beeld

Warmtenet levert aan:

- 46.000 huishoudens
- 375 bedrijven
- Breda, Tilburg, Oosterhout, Geertruidenberg, Drimmelen en Dongen
- 2.400.000 GJ warmte per jaar

Biomassa vervangt kolen in Amer9; in 2020 gevorderd tot 80%

Duurzame decentrale bronnen (biomassaketel, geothermie) in voorbereiding in Plukmade t.b.v. glastuinbouwgebied

Onderdeel van 2 RE(K)S Regio's (West Brabant, Hart van Brabant)

Afstemming met RE(K)S-en want relevant voor Amernetprogramma:

- mkba warmtestrategie
- RES-deal (restwarmte Moerdijk)
- aanbevelingen RE(K)S 1.0 over warmtestrategie

Uitbreiding – fase 1 - warmtesingel Breda, 5000 huishoudens, 100 bedrijven, investeringsbesluit genomen.

Zonnethermie initiatief Breda-Noord

Fact finding en transparante business case 'Driehoek' Ennatuurlijk-AWLT3-Gemeenten (Tilburg, Breda) – aansluitkosten

Selectie 4 wijken t.b.v. Startmotorprojecten, 2 in Breda, 2 in Tilburg. Voorbereiding eerste projecten gestart

Restwarmte biomassaïnstallatie Agristo/Eneco No-go Geothermie en HTO Tilburg → vervolgonderzoek

Proeftuin aardgasvrij Stockhasselt Pilot verlagen temperatuur Reeshof

Communicatiestrategie verduurzamen warmtenet

7 14 December 2020

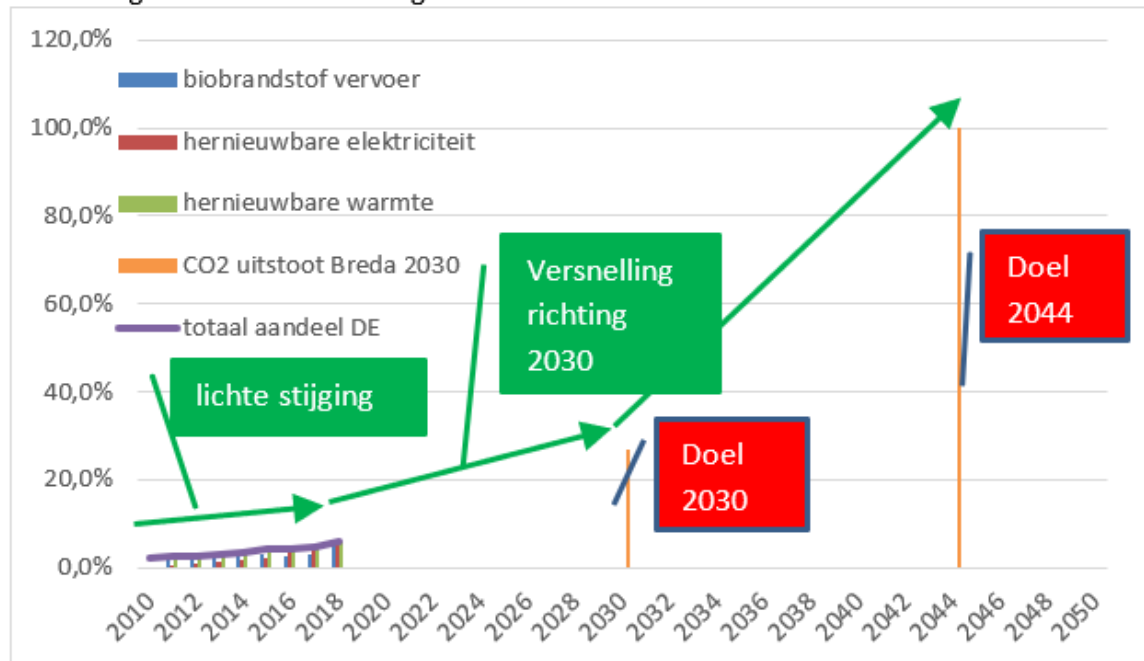
1.2.8 RES

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de 30 landelijke regio's een bod doen aan de landelijke overheid voor wat betreft grootschalige opwek van elektriciteit en de warmtebronnen in beeld brengt voor de periode tot 2030. De afspraak is om in 2030 tenminste 35 TWh grootschalig hernieuwbare energie gerealiseerd te hebben. Het Rijk beoordeelt of het totale aanbod deze 35 TWh dekt.

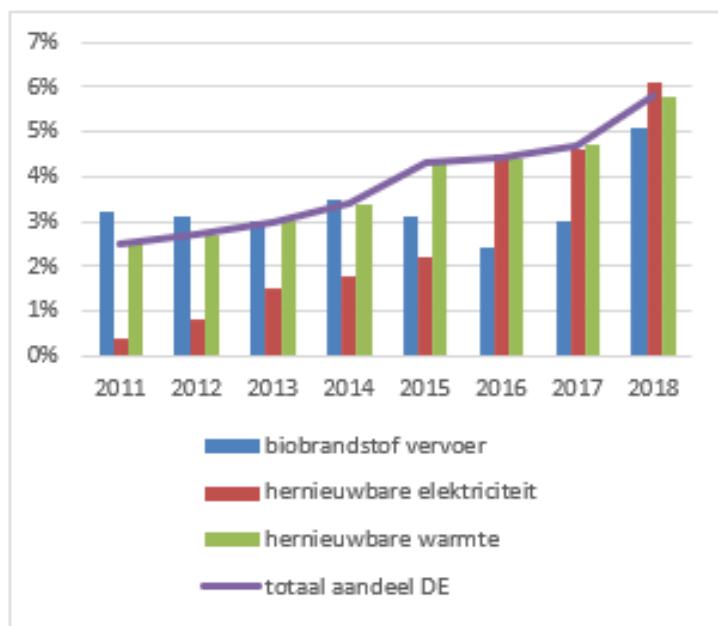
Breda participeert in de regio West Brabant. Breda is bestuurlijk voorzitter van de Kop- en Stuurgroep. In 2019 is de Startnotitie en het Plan van Aanpak vastgesteld.

In 2020 is de concept RES door de raad/raden vastgesteld en is het 'RES-bod' voorgelegd aan de landelijke overheid. In 2021 moet de definitieve RES worden vastgesteld.

Uitsnede grafiek duurzame energie

Conclusie: het percentage duurzame energie in Breda is gestegen van 4,7% in 2017 naar 5,7% in 2018.

Percentage duurzame energie. Lichtblauwe lijn zijn prognoses (vanaf 2019 nog niet beschikbaar).

1.3 DUURZAME OVERHEID

De gemeente heeft een voorbeeldrol naar haar inwoners, ook wat duurzaamheid betreft. Dit wordt ook benadrukt in het klimaatakkoord. Het invullen van deze voorbeeldrol en het gebruiken van onze eigen inkoopkracht is een tool die momentum voor de transitie naar een klimaatvriendelijkere toekomst kan versterken.

1.3.1 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Ook in 2020 is weer aan de robuuste aanpak voor de verduurzaming van het eigen vastgoed verder gewerkt. Zo zijn onder andere zwembad de Wisselaar en de kunstijsbaan verduurzaamd, en is de brandweerkazerne, onder de noemer van het gas af, aangesloten op stadsverwarming. In 2020 kent onze kernportefeuille gemiddeld Label A.

1.3.2 Circulaire economie

In 2020 is er een echte circulaire parel toegevoegd aan de gemeente Breda, namelijk de circulaire winkel in de houtmarktpassage genaamd "Parels". Deze dependance van vindingrijk in het centrum van Breda zal met de verkoop van de tweedehands mooie circulaire producten/parels in de binnenstad een bijdrage leveren aan de bewustwording op het onderwerp circulaire economie, en er ook daadwerkelijk aan bijdragen op gebied van consumentengoederen.

1.3.3 Energiecoaching huurders maatschappelijk vastgoed

Helaas is er na de start in 2019 niet doorgepakt op het onderwerp energie coaching. Dit komt omdat wegens coronaregels geen fysieke inspecties en gesprekken gevoerd konden worden met de stakeholders in 2020. Voorlopig is dit dan ook vooruitgeschoven tot er meer mogelijkheden komen.

1.4 GEBOUWDE OMGEVING

Gas als fossiele brandstof past niet in een CO₂-neutraal Breda. Gelukkig is sinds 2018 wetgeving van kracht die ervoor zorgt dat nieuwbouw in principe aardgasloos gerealiseerd moet worden. Om de CO₂ uitstoot van reeds bestaande gebouwen te verlagen, voeren we een aantal projecten uit.

1.4.1 Atea - Betaalbaarheid

Het Energieteam van Atea hield dit jaar helaas op te bestaan. Een laatste actie in het eerste kwartaal om bij mensen thuis gratis kleine energie besparende materialen te installeren leverde helaas weinig respons op.

In het kader van het Provinciale programma Energie voor Iedereen (EVI) is in Geeren-Zuid een actie uitgevoerd. Daarvoor is bij ca 75 huishoudens aangebeld, zijn LED-lampen uitgedeeld en gesprekken gevoerd over de motivatie van mensen op gebied van klimaat en energie. Dit heeft veel nieuwe inzichten opgeleverd.

1.4.2 CO2 reductie woningvoorraad corporaties

Gezamenlijk met de woningbouwcorporaties is invulling gegeven aan de Alliantie afspraken over het nemen van no-regret maatregelen t.b.v. het verduurzamen van het bezit van de corporaties. Daarbij is gebruik gemaakt van de CO2-routekaart en het dashboard energietransitie. De woningbouwcorporaties hebben verschillende projecten in voorbereiding voor verduurzaming van hun bezit, waarvoor zij bij de rijksoverheid Startmotorsubsidie kunnen aanvragen.

1.4.3 Verduurzaming bestaand vastgoed en Triple A (1.4.6)

We zetten blijvend in op creëren van bewustwording, waardoor huiseigenaren verstandige keuzes maken richting CO2-neutraal (en gasloos) wonen. Het project met Europese subsidie Triple A richt zich hier specifiek op, met communicatie via het nieuwe (digitale) energieloket Woonwijs Breda, informatie avonden samen met Bres en met het mobiele informatiecentrum, de Greenhopper. Dit stimuleert huiseigenaren verder om, bij verbouwingen of renovatie, energiebesparende veranderingen toe te passen. Hierbij worden particuliere huiseigenaren gestimuleerd om gebruik te maken van lokale energiecoöperaties (met name Bres) en andere partijen die particulieren professioneel begeleiden.

Door de Coronamaatregelen in voorjaar en najaar / winter is de voorgenomen campagne maar zeer beperkt uitgevoerd. Met alle beperkingen heeft de Greenhopper ca 350 bezoekers getrokken. Via Woonwijs Breda, Greenhopper en informatieavonden van Bres zijn in totaal zo'n 200 gesprekken aan huis aangevraagd. Een groot deel daarvan is nog niet uitgevoerd, vanwege Corona. We hopen deze in de loop van 2021 alsnog te kunnen uitvoeren.

1.4.4 VvE naar energieneutraal

Als vervolg op de door Breda ondertekende Greendeal Power Brabant, is in 2020 deelgenomen aan een door Tilburg gecoördineerd project door VvE's. In 2020 zijn hiervoor bij 12 Bredase VvE's quickscans voor mogelijk te nemen maatregelen gedaan, voor in totaal 680 appartementen.

1.4.5 Bestaande bouw naar energieneutraal

Dit programma omvat verschillende activiteiten. Het communiceren van ons eigen gemeentelijke project 'bestaande bouw naar energieneutraal' ondersteunt het creëren van bewustwording bij huiseigenaren. Daarnaast is verder gewerkt aan een financieringsarrangement om (met name) huiseigenaren met een smalle beurs te ondersteunen met laagdrempelige financiering van verduurzamingsmaatregelen. Vertraging is hierin opgelopen doordat landelijke wetgeving niet tot stand is gekomen. Daarom moest de regeling aangepast worden. Dit wordt in het eerste kwartaal van 2021 afgerond.

1.4.7 Wijkenergieplannen/Transitievisie warmte

De grootste opgave zal in reeds bestaande wijken gerealiseerd moeten worden. Dat vergt een goede strategie met slimme keuzes. Hier wordt sinds 2018 via het project Wijkenergieplannen aan gewerkt, waarbij in 2019 samen met maatschappelijke partners uit de stad de trajecten voor 2 wijken zijn doorlopen: Hoge Vught en Fellenoord / Gasthuisvelden. Deze pilots zijn afgerond. Mede op basis van deze leertrajecten is gestart met het proces rond de Transitievisie warmte welke eind 2021 aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Als onderlegger voor deze Transitievisie warmte is in 2020 gestart met de ontwikkeling van een datagedreven dashboard. Dit past binnen de afspraken die in het Nationale Klimaatakkoord zijn gemaakt.

1.4.8 Buurkracht

De inzet van Buurkracht om in enkele wijken van Breda buurtinitiatieven op te zetten is niet geslaagd. Door de Coronamaatregelen was het onmogelijk om buurtgenoten te werven en bijeenkomsten bij de mensen thuis te organiseren. Voor online varianten werden geen deelnemers gevonden. We kijken of er in 2021 alsnog een doorstart gemaakt kan worden.

1.5 DUURZAAM ONDERNEMEN

Ondernemers moeten aan landelijke regelgeving voldoen betreffende duurzaamheid. De gemeente Breda heeft het afgelopen jaar een stimulerende, faciliterende en controlerende rol aangenomen om bedrijven te helpen deze doelen te realiseren.

Als vervolg op 2019 zijn er in 2020 ook gratis energiescans vergeven waarbij bedrijven inzicht en begeleiding krijgen om ook daadwerkelijk energie-efficiënte maatregelen te nemen.

In 2020 is er een verdiepingstraject uitgevoerd om 4.270 ton CO2 reductie te kunnen realiseren. Binnen dit traject vallen activiteiten, heractivaties, actieve stimulering duurzame energieproductie ++ trajecten en toekomstige activiteiten. Om deze reductie te kunnen realiseren hebben ondernemers meer dan €6.000.000,- geïnvesteerd, waarmee de gerealiseerde reductie en de totale investeringen hoger zijn dan het beoogde resultaat. Het komende jaar zullen deze trajecten gevolgd en begeleid worden om ervoor te zorgen dat de beschreven reducties ook daadwerkelijk gerealiseerd worden.

1.5.1 Green Deal zorg

In 2016 hebben de gemeente Breda, OMWB, milieu platform Zorg en 10 zorginstellingen (9 intramurale zorginstellingen en een ziekenhuis) de Green Deal Zorginstellingen 2016-2018 ondertekend. 9 van de 10 zorginstellingen hebben in de afgelopen 3 jaar het certificaat behaald op de Bredase locaties. Enkele zorginstellingen hebben de Milieuthermometer Zorg verder uitgerold op locaties buiten Breda of de Milieuthermometer op organisatieniveau behaald. Met één instelling is besloten het reguliere spoor in te gaan. Een prachtig resultaat.

Dit initiatief heeft na de goede resultaten tot een nieuwe Green Deal geleid. Deze Green Deal is eind 2018 gestart met 6 nieuwe deelnemende instellingen, nu voornamelijk uit de geestelijke gezondheidszorg. Bij 3 van de 6 zijn inmiddels certificaten voor de Bredase locaties behaald. De overige 3 verwachten in 2021 of 2022 het certificaat te behalen.

Prioriteiten lagen in 2020 voornamelijk bij Covid19 bestrijding. Desondanks is er veel werk verzet. Beide groepen komen twee keer per jaar bijeen om de stand van zaken door te nemen en duurzaamheid op de agenda te houden. De Bredase zorginstellingen zijn koplopers in de landelijke routekaart aanpak en laten daarmee zien na te denken over vastgoedstrategie tot 2030 en 2050. Ook afval, inkoop, medicijnresten in afvalwater, mobiliteit etc. worden meegenomen. Milieuzorg is door deze manier van werken in het DNA van de instellingen gaan zitten.

Dit wil zeggen dat zo'n 80% van de gezondheidszorg in Breda gaat voor niveau brons of hoger van de Milieuthermometer Zorg. Hierdoor voldoet men aan de wettelijke norm en nog iets meer dan deze norm voorschrijft

1.5.2 Verduurzamen evenementen

Het verduurzamen van evenementen is door subsidie uit Europa voor het project AirQon een nieuwe weg ingeslagen. Wij zijn nu halverwege het project dat een looptijd heeft van drie jaar. In de afgelopen periode zijn conform de doelstellingen 50 evenementen voorzien van stroom uit elektrische auto's. Het betreft in de meeste gevallen, Bredase evenementen. Tijdens deze periode hebben we kunnen checken of de apparatuur werkt en evenementen en bezoekers enthousiast kunnen maken. De komende 1,5 jaar bouwen we dit verder uit naar evenementen.

Verder is in 2020 het evenementenbeleid aangevuld met ambities op het thema duurzaamheid. Verduurzaming van de energiebehoefte en circulaire economie zijn hierin speerpunten. Corona had grote impact op de evenementensector. De implementatie van duurzaamheid is hierdoor achter gebleven bij de verwachtingen.

1.5.3 Milieubarometer

In 2020 heeft er meer communicatie plaatsgevonden over de milieubarometer. Toch wordt er nog relatief weinig gebruik gemaakt van dit instrument. In 2021 wordt bekeken hoe de communicatiestroom beter ingezet kan worden om deze tool onder de aandacht te brengen.

1.5.4 Intensivering energietoezicht

Begin 2020 heeft Breda bij de OMWB een lijst aangeleverd van bedrijven die niet deelnemen aan het adviestraject van Klimaatroute of te weinig voortgang laten zien bij de uitvoering. Uit deze lijst zijn door de OMWB in overleg met de gemeente 10 bedrijven geselecteerd die in 2020 allemaal op energie gecontroleerd zijn door een toezichthouder.

1.5.5 Klimaatroute bedrijventerreinen

Dit onderdeel bestaat uit nieuwe energiescans en verdieping van bestaande scans, waarbij de nadruk lag op activatie van maatregelen waaronder energiebesparende maatregelen en zonnepanelen. Het project is vanwege COVID in mei gestart en loopt nog door in dit jaar. Het ziet ernaar uit dat de doelstellingen gehaald worden. Het activatie percentage voor 2017 is 73%. Ruim 30 zonnepanelen-projecten-trajecten zijn dit jaar opgepakt. De verwachte CO2-reductie van het project wordt naar alle waarschijnlijkheid ruim gehaald.

1.6 KLIMAATADAPTIE

Het klimaat verandert. In 2018, 2019 en 2020 was het in elke zomer warm en droog. Daarnaast zijn er in de afgelopen jaren verschillende regenbuien gevallen die lokaal voor wateroverlast zorgden. We zien al jaren de biodiversiteit afnemen. Tegelijkertijd zien we een trend dat de openbare ruimte (water en groen) steeds meer gebruikt wordt voor het zoeken van verkoeling en ontmoeten.

Het creëren van een veerkrachtige en klimaatbestendige stad biedt kansen om de kwaliteit van de stad Breda te versterken. Klimaatadaptatie gaat hierbij hand in hand met andere thema's zoals gezondheid en de ambitie om in 2030 de eerste Europese Stad in een groen park te zijn.

In 2020 is onder andere de openbare ruimte bij de Parkstraat klimaatadaptatief in gericht waarbij water in de grond kan zakken. Daarnaast zijn meerdere wijkdeals met inwonergroepen afgesloten om samen de openbare ruimte te ontharden en vergroenen in o.a. de Velsgoed. Het 'groene buurtjes' project is gestart in Belcrum, in Baroniekring verband zijn risicodialogen uitgevoerd en is een Klimaatportaal ontwikkeld. Binnen het Europese project Cool Towns worden maatregelen tegen hittestress onderzocht en gerealiseerd in het centrumgebied. Er zijn projecten aan de Nijverheidssingel en Menno van Coehoornstraat uitgevoerd. Bovendien is in de subsidieregeling Groene Daken ongeveer 1 hectare dakgroen gerealiseerd.

Breda is ook bestuurlijk vertegenwoordigd in de diverse overleggen en netwerken, zoals de City Deal Klimaatadaptatie, de Stuurgroep Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en het RBOM/DHZ/DPRA (Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas) met als doel om de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen regionaal versneld aan te pakken.

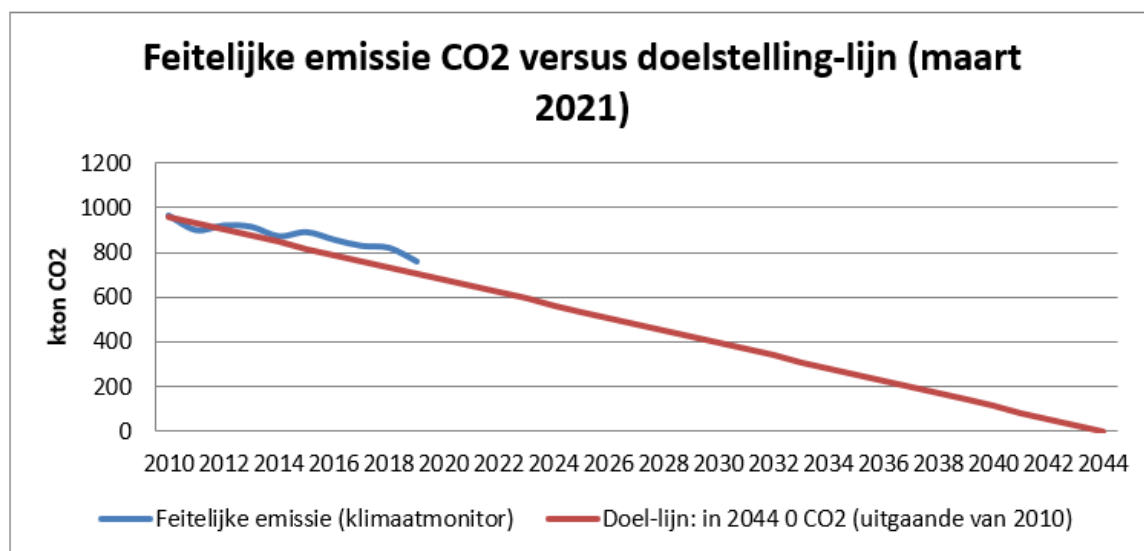
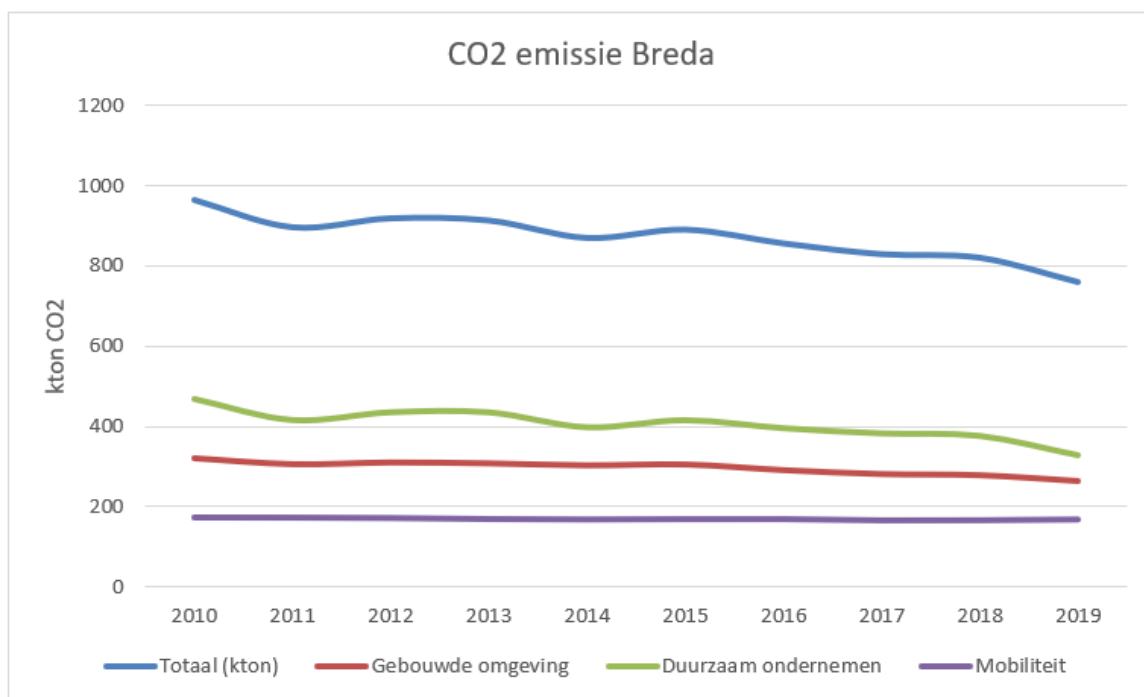
1.7 MONITORING

1.7.1 Monitoring UPK 2009-2044

CO2 emissie cijfers worden verkregen via Klimaatmonitor. Hier zit echter een vertraging van ruim een jaar op, waardoor in het voorjaar van 2021 de cijfers over 2019 worden opgeleverd en de cijfers van 2020 dus pas volgend voorjaar bekend zullen zijn.

Stand van zaken CO₂-Monitor Gemeente Breda (bron: www.klimaatmonitor.databank.nl)

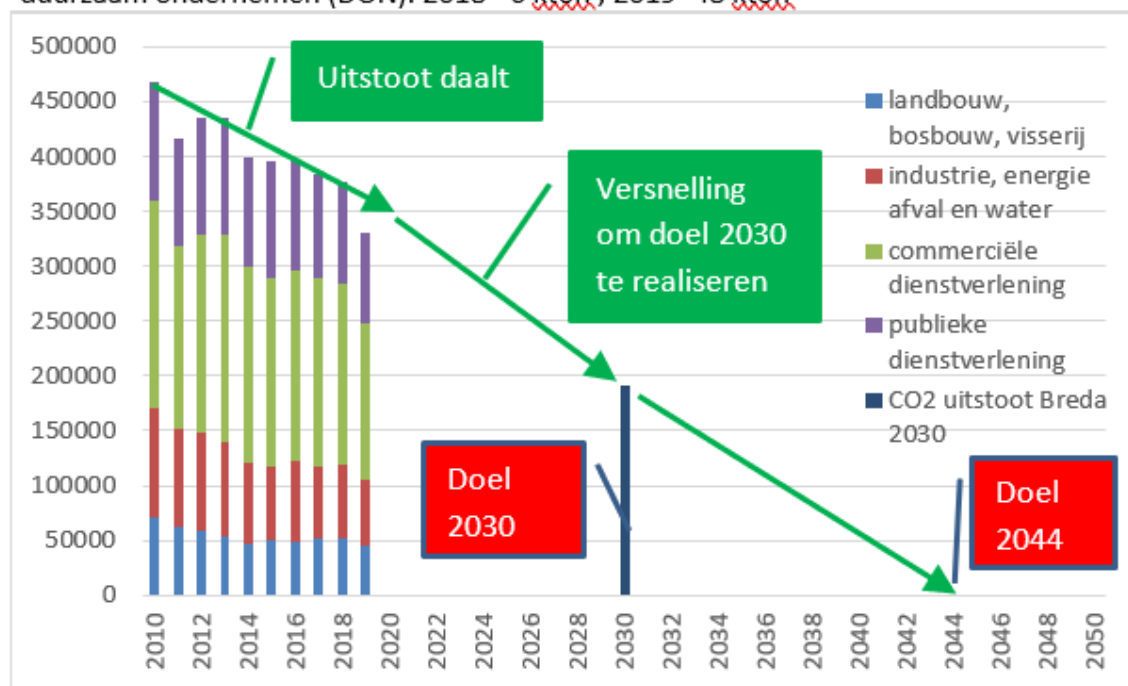
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
doelomvang in kton CO ₂ /jaar	958	930	902	873	845	817	789	761	733	704
doelomvang van 100% naar 0%	100	97,1	94,1	91,2	88,2	85,3	82,4	79,4	76,5	73,5
jaarlijkse doelafname in %		2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94	2,94
jaarlijkse doelafname in kton		28,2	28,2	28,2	28,2	28,2	28,2	28,2	28,2	28,2
Stand per 23 maart 2021	963	896	918	912	869	890	856	829	820	760

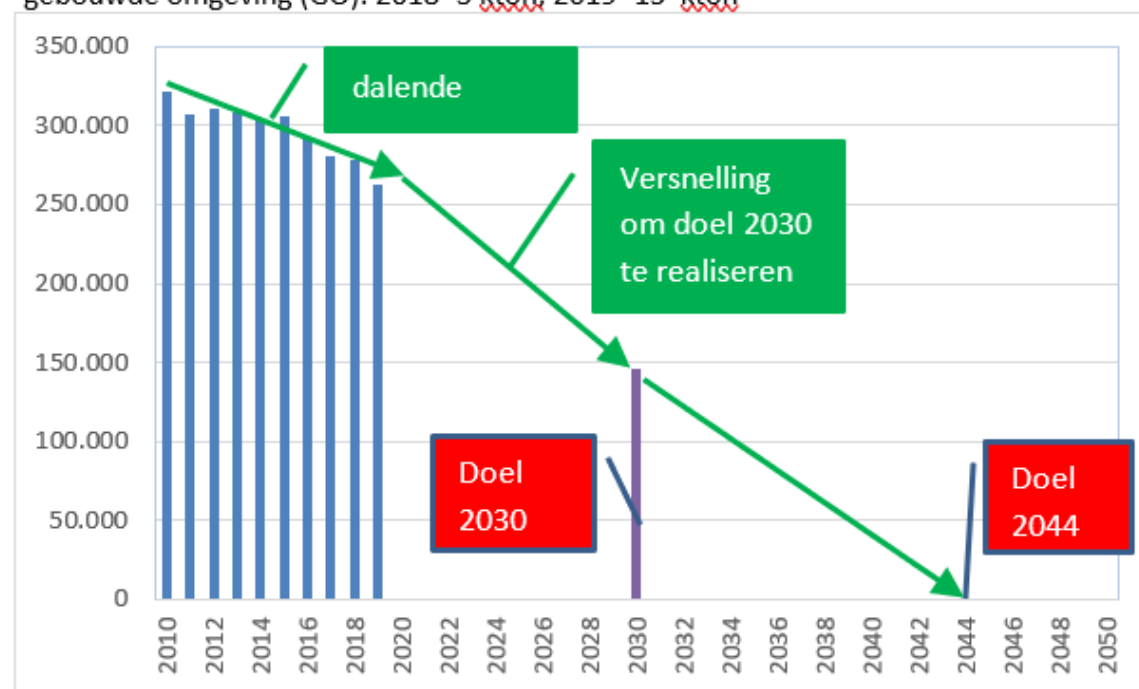
Toelichting

- RWS stelt de waarden periodiek bij. De verklaring voor deze bijstelling is de aanpassing van een aantal landelijke uitgangspunten in de toerekening van CO2. De hier gepresenteerde data is van 23 maart 2021.
- T.o.v. de CO2-emissie-cijfers voor 2017 is er in 2019 sprake van een CO2-reductie van 69 kton (9 kton in 2018 en 60 kton in 2019). Wat neerkomt op gemiddeld 34,5 kton per jaar, hiermee wordt de beoogde CO2-reductie van 28 kton per jaar gerealiseerd en wordt deels de achterstand ingelopen. De daling is in 2 sectoren zichtbaar:

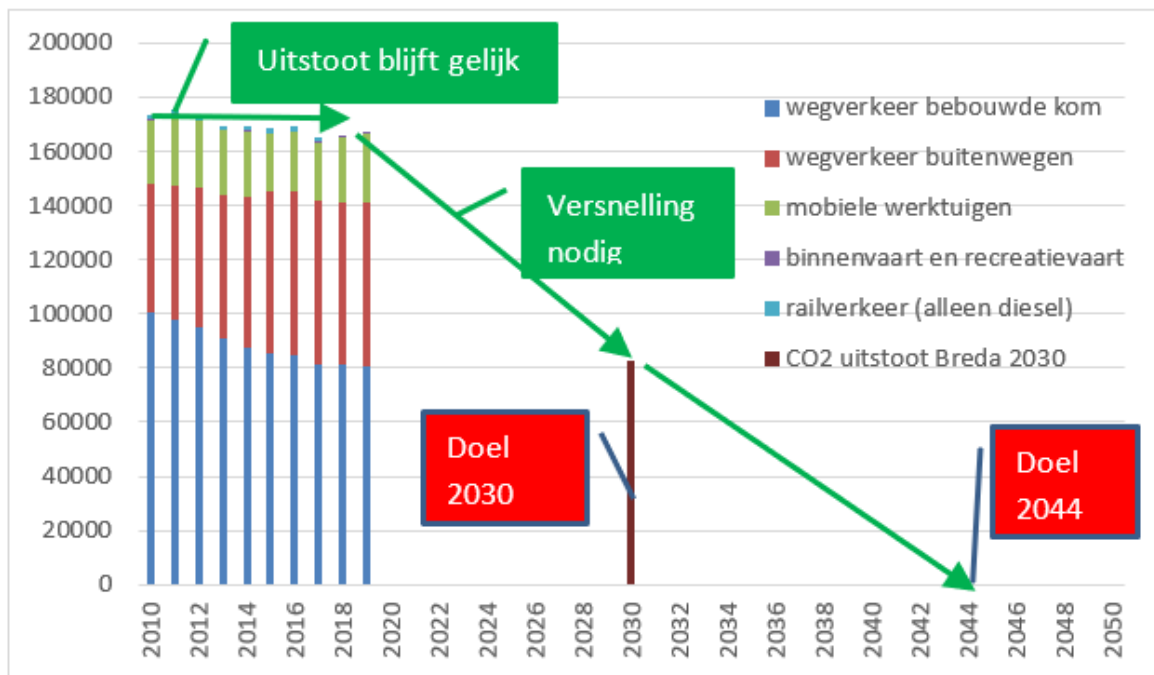
-duurzaam ondernemen (DON): 2018 -6 kton, 2019 -48 kton

-gebouwde omgeving (GO): 2018 -3 kton, 2019 -15 kton

Bij duurzame mobiliteit (MO) is de toename van de CO2-uitstoot in 2018 1 kton, en in 2019 2 kton.

CO2-uitstoot verkeer en vervoer. Uitstoot is exclusief verkeer op snelwegen.

In 2019 is hiermee sprake van een achterstand van 56 kton op het beoogde emissie-niveau, op basis van indexjaar 2010. De achterstand t.o.v. de doelen voor CO2-reductie is punt van aandacht.

Mede op basis van de op te stellen transitievisie warmte en de wijkenergieplannen wordt een versnelling van het realiseren van gasloze wijken en CO2-reductie beoogd. De transitievisie wordt samen met de partners in de stad opgesteld en in 2021 vastgesteld.

Klimaatfonds Breda

Het klimaatfonds is gestart eind 2016 met een tendersysteem. In 2017 is de eerste lening verstrekt en in 2018 zijn twee leningen verstrekt. In 2019 is het tendersysteem losgelaten en kunnen aanvragen doorlopend ingediend worden, totdat het budget uitgeput is. Op deze wijze kan met een aanvraag beter worden ingespeeld op een investeringsmoment. Na deze aanpassing en communicatie hierover is er beduidend meer belangstelling voor het Klimaatfonds gekomen. In 2019 is een lening verstrekt en in 2020 zijn drie leningen verstrekt. Er zijn sinds een jaar geen nieuwe aanvragen ingediend, waarschijnlijk vanwege Covid-19.

1.7.2 Communicatie UPK 2017-2020

De website Breda Business is online, maar het thema duurzaam ondernemen moet hierop nog een meer prominente plaats krijgen. Hieraan is in 2020 aandacht geschonken.

Voor communicatie t.a.v. verduurzaming woningen, zie onderdeel gebouwde omgeving (1.4.3).

Verder heeft er rond transitievisie warmte en regionale Energiestrategie communicatie plaats gevonden. Er zijn ondermeer twee drukbezochte klimaat-webinars gehouden eind 2020.

2. UITVOERINGSPROGRAMMA BODEM

2.1 SPOEDLOCATIES

De bodem- en grondwaterverontreiniging van de **spoedlocaties** Fatimastraat en Halstraat zijn overgedragen aan de Stichting Bodembeheer Nederland voor nader onderzoek en het opstellen van een monitoringsplan. Het sanerings-/monitoringsplan van de Allerheiligenweg is in 2020 door de Omgevingsdienst goedgekeurd.

2.2 THEMA'S UIT BODEMMASTERPLAN: RUIMTE, ENERGIE EN BODEM

2.2.1 Energie uit de bodem

In 2020 heeft pilotproject warmtenet Havenkwartier een vervolg gekregen om de ontwikkeling zoveel mogelijk CO2 neutraal te

laten plaats vinden. We onderzoeken samen met de ontwikkelaars en Waterschap Brabantse Delta de mogelijkheid van een collectief warmtenet doormiddel van WKO met aquathermie. De voorraad en potentie van de bodem voor het gebied zijn in een masterplan bodemenergie nader onderzocht. De realisatie van het collectieve warmtenet hopen we in 2021 tot stand te brengen.

2.2.2 Bodemvisie langere termijn

Met de nieuwe Omgevingswet zeggen we in 2022 de sectorale aanpak van bodem vaarwel en hebben we de opgave om ons in te zetten voor een integrale benadering van beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving.

In 2020 zijn we gestart met het project Visie op de ondergrond wat als input gaat dienen voor omgevingsvisie en omgevingsplannen. De waarde van de ondergrond willen we optimaal benutten maar ook beschermen, daarvoor moeten we weten wat er zich allemaal onder onze voeten afspeelt, en hoe we dat moeten structureren, prioriteren en regisseren. Tegelijkertijd zijn vervangingsopgaven groot en moeten ook nieuwe energienetwerken worden aangelegd. Een flinke puzzel die niet zomaar gelegd is.

Het regioproject 'Samen de diepte in' – uitgevoerd in het kader van het kennisprogramma van het uitvoeringsconvenant Bodem & Ondergrond – is overgegaan in een structureel regio-overleg bodem en ondergrond West Brabant waar Breda het voorzitterschap van trekt. Lokale overheden gaan gezamenlijk aan de slag met het verwerken van bodem & ondergrond in de Omgevingswet. Daarnaast wordt de beschikbare kennis en geleerde lessen die in projecten worden opgedaan ontsloten.

2.2.3 Advies grondstromen

Het hergebruik van grondstromen wordt meer algemeen, zo is in 2020 de Europese aanbesteding opgestart voor een lokaal gelegen gecertificeerde grondbank. Hierdoor zijn er minder vervoersbewegingen nodig en is er minder afvoer van grond wat de duurzaamheid ten goede komt. Verder loopt er ook nog een pilot voor het opwaarderen van gebiedseigen grond tot teelgrond ten behoeve van groen in bijvoorbeeld plantgaten van bomen. Deze pilot zal in 2021 verlengd worden zodat er genoeg input en ervaringen zijn om deze werkwijze te kunnen beoordelen. De algemene tendens is dat het hergebruik van milieutechnische geschikte grond steeds meer gemeente breed wordt toegepast.

2.2.4 Bodeminformatiesysteem / BIS advies

In 2020 zijn we gestart met het digitaliseren van bodemdossiers. Inmiddels zijn er ruim 5000 dossiers gedigitaliseerd en hopen we in 2021 dit project af te ronden en het bodeminformatiesysteem aan te vullen met deze onderzoeken en beschikkingen. Hierdoor kan een ieder die het systeem raadpleegt ook de informatie over bodemonderzoeken, saneringen en de kwaliteit van de bodem direct downloaden.

2.2.5. Kaart niet gesprongen explosieven (NGE)

Het gemeente brede historisch onderzoek naar risico's op niet gesprongen explosieven is in 2020 vertaald in een kaart Niet gesprongen explosieven (NGE). In het historisch vooronderzoek is geïnventariseerd waar in theorie explosieven in de grond kunnen zitten. Na 1945 heeft de gemeente Breda niet stilgestaan. Gebieden zijn ontwikkeld en er hebben ruimingen van NGE plaatsgevonden. Om vast te kunnen stellen in welke bodemlagen en gebieden sprake is van een verlaagde kans op de aanwezigheid van NGE is ook daarvan een inventarisatie gedaan en zijn gebieden afgebakend die niet meer verdacht zijn op NGE. Het geeft inwoners, initiatiefnemers van ruimtelijke plannen bij grondroerende werkzaamheden een handelingsperspectief voor het omgaan met NGE en worden interne werkprocessen aangepast aan dit beleid.

3. UITVOERINGSPROGRAMMA LUCHT / EXTERNE VEILIGHEID / GELUID

Voor lucht, externe veiligheid en zeker ook geluid onderzoeken we hoe deze thema's in de omgevingsvisie en omgevingsplannen worden verankerd.

3.1 EXTERNE VEILIGHEID

Externe veiligheid (EV) wordt bij ontwikkelingen en bestemmingsplannen zo vroeg als mogelijk in het proces betrokken. Met name voor het uitvoeren en toetsen van EV berekeningen wordt er steeds vaker een beroep gedaan op de OMWB. Voor wat betreft de spoorzone is er enige tijd geleden door de OMWB een model gemaakt en gevuld; de verschillende scenario's binnen en wijzigingen in het ontwikkelprogramma kunnen in dit model eenvoudig worden doorgerekend. Ten aanzien van het groepsrisico geldt dat de waarde per gemeente verschillend berekend is. De waarde geldt als een voorkeurswaarde. In Breda passen we de systematiek in de spoorzone toe middels een kwalitatieve benadering. Dit sluit ook aan bij de systematiek van de Omgevingswet.

3.2 GELUID

Voor het thema geluid wordt in het kader van het actieplan geluid aansluiting gezocht bij de Omgevingswet. Binnen dit taakgebied zullen veel zaken gaan wijzigen, ondanks dat we juridisch momenteel compliant zijn.

Het accent bij de aanpak van geluidhinder ligt bij de aanpak van de bron. De focus lag op inhaalslagen op wegvlakken met beheersachterstand. Daarnaast zijn beperkt nieuwe maatregelen geluid genomen. Gebruik van de Lawaaiflitsers wordt overwogen. We wachten de uitkomsten van de pilot in o.a. Rotterdam af.

3.3 LUCHT

In 2020 hebben diverse partijen waaronder de gemeente Breda het Schone Lucht Akkoord, als opvolger voor het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), ondertekend. Het doel van het NSL was om aan de Europese grenswaarden te voldoen, terwijl het Schone Lucht Akkoord (SLA) inzet op het streven naar de WHO-normen. In het Schone Lucht Akkoord wordt gesproken over mogelijke maatregelen om toe te werken naar de streefwaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie, waarbij verder iedere ondertekenaar een lokaal uitvoeringsprogramma moet opstellen. In Breda is het uitvoeringsprogramma ook reeds opgesteld.

In Breda proberen we de luchtkwaliteit verder te verbeteren door het nemen van luchtkwaliteitsmaatregelen zoals bijvoorbeeld doorstromingsmaatregelen, voorlichting rondom houtstook, deelname aan het AirQon-project en het realiseren van fiets- en wandelvoorzieningen.

De uitrol van de e-oplaadpunten, de inzet van vuilniswagens op waterstof en het realiseren van een waterstoftankstation in Breda zijn eveneens ambities binnen het luchtkwaliteitsbeleid, die in 2020 zijn gerealiseerd of waar stappen voor zijn gezet.

Daarnaast zal het thema luchtkwaliteit geïntegreerd worden in het omgevingsbeleid zoals de beoogde Omgevingswet dat ook verwacht. Het blijft de nodige inzet en aandacht vragen om te kijken welke mogelijkheden er zijn om luchtkwaliteit te betrekken bij de verbetering van de fysieke leefomgeving.

